

Міністерство освіти і науки України

Модельна навчальна програма

**«Іноземна мова. 7 клас»
для закладів загальної середньої освіти**

**(автори *Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Тріфан М. С.,
Унгурян І. К., Яковчук М. В.*)**

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

Пояснювальна записка

Модельна навчальна програма «Іноземна мова» (далі Програма) визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів 7 класів з мовно-літературної галузі (іншомовна освіта), пропонує зміст Програми та види навчальної діяльності учнів, спрямовані на реалізацію очікуваних результатів.

Програма відображає засадничі ідеї Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова Кабінету Міністрів України від 30. 09. 2020 р. № 898) та ідеї концепції «Нова українська школа» (2016 р.).

Пропонована Програма ґрунтується на принципах:

- комунікативної спрямованості освітнього процесу для реалізації цілей і завдань навчального предмету «Іноземна мова»;
- особистісної орієнтації на учня/ученицю;
- підтримки автономії учня/учениці;
- взаємопов'язаності (інтеграції) видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) в освітньому процесі.

Програму спрямовано на реалізацію мети базової середньої освіти, яка передбачає розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їхньої соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Метою мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) є розвиток компетентних мовців, здатних спілкуватися іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.

Оновлення змісту навчання іноземних мов, яке є наслідком реформ в освітній галузі, пов'язано з певними змінами в стратегічних напрямках розвитку вітчизняних закладів загальної середньої освіти, зокрема спрямуванням навчальної діяльності на вироблення в учнів життєвих компетентностей, які в майбутньому допомогли б їм адаптуватися до сучасного світового мультилінгвального і полікультурного простору. Це об'єктивно зумовлено низкою чинників, пріоритетним серед яких є тенденція до постійної глобалізації та інтенсифікації розвитку міжнародних контактів у різноманітних сферах життя, що стимулює переорієнтацію шкільної іншомовної освіти на компетентнісне спрямування навчального процесу, здатного забезпечити випускників правилами і законами життєдіяльності в змінному світовому середовищі.

Зміст навчання іноземних мов учнів детерміновано соціально- економічним рівнем розвитку держави та потребами щодо якості володіння її громадянами іноземною мовою. Основна стратегічна лінія у визначенні змісту полягає у чіткому окресленні цілей і завдань навчання, відповідно до яких здійснюється добір навчального контенту, визначаються методи, форми, принципи і засоби оволодіння ним. Зміст навчання розроблено в контексті Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, які вказують, чого мають навчитися учні в процесі оволодіння мовою з метою її використання як засобу міжкультурної взаємодії.

Мета компетентнісно орієнтованого навчання іноземної мови учнів 5–9 класів полягає у спрямуванні навчального процесу на формування в учнів здатності цілісно поєднувати здобуті знання, сформовані уміння і навички, набутий навчальний досвід, світоглядні цінності, ставлення та переконання з активною творчою самостійною науково-дослідницькою діяльністю в межах окреслених навчальною програмою орієнтирів у процесі добору та використання мовного та інформаційного контенту для продукування усних і письмових текстів та для ідентифікації чужомовних висловлень у процесі їх сприймання (читання і слухання).

Методологічними засадами організації компетентнісно орієнтованого навчання іноземних мов у 5–9 класах слугують Рекомендації Європейського Парламенту та Європейської Ради Європейської довідкової рамки ключових компетентностей для навчання

упродовж життя, а також «Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання».

Навчальний процес побудовано на підґрунті комунікативного, діяльнісного, особистісно орієнтованого та культурологічного підходів, які своєю сутністю зумовлюють дидактично і методично доцільне визначення цілей та змісту навчання іноземної мови як важливого засобу міжкультурного спілкування та порозуміння в сучасному глобалізованому, мультилінгвальному та полікультурному світовому соціумі.

Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти доцільно розглядати як здатність учнів відповідно до вікових особливостей і потенційних можливостей усвідомлено виконувати навчальні дії, що забезпечують опанування іншомовним спілкуванням в усній та письмовій формах у межах сфер, тем, ситуацій та з допомогою мовних засобів, окреслених чинною програмою. Виходячи з навчальної програми і чітко визначених результатів вивчення іноземної мови для кожного класу, передбачається, що компетентна особистість учня повинна продемонструвати уміння ефективно користуватися іншомовною інформацією, окресленою комунікативними потребами та презентованою соціальним оточенням, оцінювати подану інформацію і добирати потрібну для власної життєвої діяльності, впливати на неї, адаптуючи її кількісні та якісні характеристики до своїх іншомовних комунікативних намірів. У межах змісту навчальної програми учень повинен уміти засобами іноземної мови аргументовано висловлювати власні думки, ідентифікувати зміст прочитаних і почутих текстів, дотримуватися в різних соціальних середовищах адекватної комунікативної поведінки, прийнятої у країнах, мова яких вивчається, демонструвати своє ставлення до отриманої інформації з усних і письмових джерел.

Розвиток життєвих компетентностей у шкільній іншомовній освіті

У швидко змінному світі важливо розвивати в учнях досвід та уміння, що виходять далеко за межі виучуваного предмета, зокрема іноземної мови. Відтак зростає потреба у співпраці з представниками інших країн, креативному мисленні та умінні вирішувати проблеми, критичніше аналізувати джерела інформації, ефективно комунікувати, а також зберігати позитивний світогляд в постійно змінюваному суспільстві.

«Навички 21 століття» (або життєві компетентності) необхідні для ефективної соціальної діяльності та втілення власного потенціалу в освіті, кар'єрі та житті загалом. Незважаючи на те, що життєві компетентності інтегровано в кожний предмет, у процесі навчання і викладання іноземних мов вони набувають особливого значення. Представлений у Програмі їхній опис дозволяє глибше зрозуміти структуру кожної компетентності, а згодом інтегрувати їх у систему навчального процесу. При цьому важливо усвідомлювати, яке саме уміння ми можемо розвивати під час того чи іншого виду діяльності і яких саме результатів ми очікуємо.

Зазначимо, що кожен компетентність розгалужено на відповідні ключові зони, які поєднують уміння, навички та дії. Ключові зони компетентності поділено на кілька компонентів (дескрипторів), розгляд яких пропонуємо далі.

1. **Критичне мислення** належить до діяльності, яка забезпечує здатність учнів логічно і послідовно мислити, міркувати про свої вчинки. Критичне мислення передбачає такі **ключові уміння**, як-от:

- **розуміння і аналіз зв'язків між ідеями та аргументами** – здатність учня ідентифікувати та аналізувати інформацію задля розпізнання моделей, взаємовідношень та взаємозв'язків. Вона допомагає учням глибше розуміти ідеї та аргументи, а також інтерпретувати і робити висновки щодо наданої йому інформації;

- **оцінка ідей, аргументів та варіантів** – здатність учнів визначати надійність наданих йому ідей та аргументів, оцінювати логічність ідей аргументів і наведених у них доказів;

- **вирішення проблем та прийняття рішень** – навички визначати і аналізувати проблеми, добирати відповідну інформацію, оцінювати запропоновані варіанти, приймати рішення щодо вибору і запровадження серед них найбільш ефективного і доцільного, оцінювати прийняте рішення та видозмінювати в подальшому в разі потреби.

Незалежно від віку учнів, в основі розвитку критичного мислення лежить їхня здатність ставити запитання. Тому досить важливим є постійне заохочення учнів перевіряти

інформацію, яку вони отримують, і підсумки, які вони роблять (наприклад, ставленням під сумнів надану інформацію, поверненням через певний час до обговорюваної теми).

2. **Креативність** являє собою здатність швидко генерувати нові ідеї і можливості та відповідно їх опрацьовувати. Серед основних **ключових умінь** у межах компетентності «Креативність» постають такі, як:

- **участь у креативній діяльності** – здатність брати участь у різних видах діяльності, спрямованих на розвиток креативності, зокрема в ігровій діяльності, в обговоренні творів мистецтва, в гіпотетичних сценаріях, в мозковому штурмі тощо;

- **створення нового контенту на основі власних ідей та інших джерел**

- здатність генерувати різноманітні ідеї, відчуваючи себе при цьому вільним і гнучким, розвивати і реалізовувати напрацьовані ідеї, бути оригінальним;

- **використання новоствореного контенту для вирішення проблем і прийняття рішень** – здатність перевіряти і уточнювати згенеровані ідеї, а також упевнено презентувати і пояснювати свою позицію іншим.

До наведених вище ключових умінь можемо додати також допитливість, когнітивну гнучкість, толерантність до неоднозначності та непередбачуваності, внутрішню мотивацію, задоволення від знайомства із досі невідомими речами. Тому для розвитку креативності учнів значну роль відіграє вміння вчителя залучати їх до різних видів комунікативної діяльності з елементами неочікуваності, спонтанності, надавати їм вибір у діяльностях, дозволяти їм використовувати уяву і нестандартне мислення.

3. **Уміння вчитися** передбачає здатність учнів опановувати знаннями, уміннями і навичками, необхідними в їхній особистій та професійній життєдіяльності. **Ключовими уміннями** для розвитку компетентності «Уміння вчитися» є такі:

- **розвиток навчальних умінь і стратегій навчання** – здатність конспектувати, запам'ятовувати, відновлювати й відтворювати з пам'яті інформацію;

- **контроль свого навчання** – стратегії саморегулювання, набуття автономності, збереження мотивації, розуміння своїх навчальних цілей, концентрації на завданні задля досягнення кращих результатів;

- **саморефлексія та самооцінка навчальних успіхів** – здатність учня рефлексувати над визначенням найкращої для нього індивідуальної освітньої траєкторії, найефективніших умінь і стратегій навчання, а також над подальшими діями в процесі навчання. Встановлено, що учні, які стежать за власним прогресом у навчанні, виявляють більшу схильність до стабільного розвитку, необхідного для досягнення їхньої навчальної мети.

Інструменти організації для розвитку означеної компетентності можуть бути реалізовані через мозкові штурми, занотовування під час прослуховування або читання певної інформації, обговорення проблем під час групової роботи.

4. **Спілкування** є життєвою компетентністю, що уможливорює обмін ідеями та інформацією, а також допомагає виражати почуття та емоції. Це – активний процес, на який впливає складність людської поведінки з її елементами невербальної комунікації, індивідуальними стилістичними особливостями інтерпретації та відносності значень певних понять та явищ. Досягнення ефективної комунікації являє собою значно ширше поняття, аніж засвоєння мовного інвентаря (граматики, словникового запасу, вимови тощо). Комунікація передбачає використання цього мовного інвентаря з метою реалізації бажаного прагматичного ефекту – переконання, вибачення, запровадження дружніх стосунків тощо. **Ключовими уміннями** в межах компетентності «Спілкування» постають такі, як:

- **використання відповідної мови та реєстру для контексту** – здатність учнів розуміти формальні та неформальні ситуації, вміння варіювати мову і засоби вираження відповідно до стилю комунікації, усвідомлення різниці між стилями міжкультурного спілкування. Доцільне використання мовних одиниць і структур дозволить їм досягнути бажаного ефекту: переконати

співрозмовника, повернути й утримати його увагу, наголосити на важливій інформації;

- **ведення бесіди** – вміння ефективно і продуктивно спілкуватися, ініціювати, підтримати і завершити бесіду, передати співрозмовнику потрібну інформацію, використовуючи відповідні ключові комунікативні стратегії;

- **участь у розмові з доцільною впевненістю та ясністю** – здатність дотримуватися відповідних і доцільних тактик і стратегій міжособистісного спілкування, ураховуючи важливість використання невербальних засобів спілкування (тональність, структура висловлення, вираз обличчя, зоровий контакт), здатність продукувати зв'язне й логічне мовлення, відчувати при цьому себе впевнено.

5. **Співпраця**, поряд з умінням вирішувати проблеми, є також однією з ключових компетентностей 21-го століття, оскільки передбачає ефективний розподіл праці, використання інформації з різних джерел, урахування здобутків і досвіду інших. Наявність такої компетентності в учнів дозволить їм досягти набагато більше, ніж вони могли б зробити самотужки. **Ключовими вміннями** компетентності «Співпраця» є такі:

- **уміння брати відповідальність за свій внесок у групову роботу** – здатність брати активну участь у груповій діяльності, виконувати різні ролі, вільно обмінюватися ідеями з іншими, виявляти бажання обговорювати в групі свою діяльність;

- **уміння слухати з повагою і давати конструктивну відповідь на внесок інших у спільну роботу** – здатність уважно слухати інших і враховувати їхню точку зору, навіть якщо вона не збігається з власною, здатність висловлюватися по черзі, давати конструктивний зворотній зв'язок, допомагати членам групи і підтримувати їх, відстоювати власні рішення та ідеї задля спільного розвитку групи;

- **уміння працювати на результат** – здатність учнів забезпечувати умови для досягнення поставленою перед групою мети, що, в свою чергу, відображає уміння оцінювати всі можливості, варіанти і точки зору під час групової діяльності, визначати найоптимальніші рішення для розв'язання окреслених завдань, передбачати ризики, які можуть виникати на шляху до досягнення мети.

6. **Соціальна відповідальність** являє собою компетентність, яка розглядає шляхи розвитку уміння усвідомлювати свою належність до певної соціальної групи, свою роль у ній з глобальної точки зору, вносити позитивні зміни задля її розвитку та підтримувати її, а також уміння контактувати з представниками інших етнічних і культурних груп. У межах компетентності

«Соціальна відповідальність» визначають такі **ключові вміння**, як-от:

- **розуміння своїх обов'язків у групі та суспільстві** – вміння визначати і усвідомлювати особисту і соціальну відповідальність на різних рівнях – від конкретного до загального;

- **вияв міжкультурної обізнаності** – здатність учня описувати і аналізувати особливості своєї та інших культур, позитивно й шанобливо порівнювати їх, співпрацювати з представниками інших етносів і культур;

- **розуміння загальнолюдських проблем** – здатність учня визначати, обговорювати, розуміти низку загальнолюдських проблем щодо здоров'я, прав людини, навколишнього середовища, а також усвідомлювати той вплив, які мають його вчинки в контексті окреслених питань.

7. **Розвиток емоційного інтелекту** є запорукою успішності учня будь-якого віку, а емоційні навички визначають як соціальну, так і когнітивну складову його розвитку. Емоційний інтелект впливає на навчання і здатність ефективно виконувати поставлені перед учнем завдання. Особливості його розвитку, оцінки і підтримки полягають у тому, що в цих процесах учитель не бере активної участі. Єдине, чим він може допомогти учневі, це – сформулювати завдання і підібрати такий навчальний матеріал, який би допоміг йому в розвитку цієї компетентності. Серед **ключових умінь** компетентності «Розвиток емоційного інтелекту» називають такі, як:

- **визначення і розуміння емоцій інших** – здатність учня помічати, усвідомлювати і виражати почуття в різних ситуаціях і контекстах, а також розуміти причину цих емоцій та їхній вплив на поведінку. Досягнення таких умінь можливе через рефлексію і самооцінку своїх сильних і слабких сторін, шляхом осмислення і озвучення емоцій, а також визначення і опису вірувань, цінностей і дій;

– **керування власними емоціями** – здатність відчувати емоції, момент їхнього виникнення, а також запускати механізм, який допоможе справитися з емоційною напругою задля мінімізації негативних емоцій та посилення позитивних;

– **емпатія та уміння будувати стосунки** – здатність не лише розуміти точку зору інших, а й відчувати й виявляти почуття емпатії, підтримувати інших.

Формування ключових компетентностей засобами іноземної мови є тривалим процесом, який не закінчується вивченням певної теми спілкування або завершенням навчання у закладі загальної середньої освіти. Він зумовлений тематикою, яка визначається навчальною програмою для кожного класу окремо. Більшість ключових компетентностей формуються і надалі, в різних обсягах і напрямках, упродовж усього процесу вивчення іноземної мови. Водночас деякі з них мають вибірковий характер і формуються лише в межах окремих тем спілкування. Поряд із цим, є компетентності, формування яких здійснюється інтегровано, тобто в межах кількох тем на різних етапах навчання.

При компетентнісно орієнтованому навчанні іноземних мов потрібно враховувати низку важливих чинників, детальний розгляд яких пропонуємо далі.

1. Цілі шкільної іншомовної освіти загалом і на певному етапі (класі) навчання зокрема. Основними ознаками цього аспекту постають особливості визначення мети, його спрямованість на практичне опанування іноземною мовою як засобом спілкування, а також на формування в учнів здатності реагувати на труднощі у навчанні з використанням критичної рефлексії, спрямованої на удосконалення іншомовних навичок і мовленнєвого досвіду протягом життя відповідно до власних комунікативних потреб.

Компетентнісний потенціал предмету «Іноземна мова» відповідає компетентнісному потенціалу, окресленому в Державному стандарті загальної середньої освіти мовно-літературної освітньої галузі (Додаток 1). Пропоновану авторами Програму спрямовано на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів з мовно-літературної освітньої галузі (іншомовна освіта) (Додаток 5). Обов'язкові результати навчання та орієнтири для оцінювання іншомовної освіти (мовно-літературна галузь) Державного стандарту базової загальної середньої освіти зорієнтовано на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Відповідно, встановлено рівень володіння іноземною мовою учнями : на кінець 6-го класу – рівень А2; на кінець 9-го класу – рівень В1.

Зміст Програми спрямовано на формування таких мовленнєвих функцій:

- описувати, розповідати, характеризувати;
- порівнювати;
- аргументувати свій вибір, власну точку зору;
- запитувати і надавати інформацію;
- розпитувати з метою роз'яснення та уточнення інформації;
- просити про допомогу;
- пропонувати, приймати, відхиляти пропозицію;
- висловлювати свої враження, почуття та емоції;
- давати оцінку подіям, ситуаціям, вчинкам, діям, фактам;
- обмінюватися думками.

Програма «Іноземна мова. 7 клас» логічно продовжує реалізацію завдань мовно-літературної освітньої галузі (частина «Іншомовна освіта»), зазначених у Державному стандарті початкової освіти, та враховує послідовність очікуваних результатів навчання за видами мовленнєвої діяльності, зазначених у Типовій освітній програмі для 1-2 класів НУШ (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1272) та Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом Шияна Р. Б. 3- 4 клас (Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року № 1273).

Перевага пропонованої Програми полягає в тому, що для досягнення очікуваних результатів навчання її розробниками визначено низку видів навчальної діяльності учнів, зорієнтованих на формування власне життєвих компетентностей, які є найважливішими при

викладанні предмету «Іноземна мова». Для їх уточнення та конкретизації авторами визначено маркери для оцінювання та дескриптори, які є зовнішніми показниками навчального поступу учнів.

2. Особливості добору та організації змісту навчання іноземної мови.

Цей чинник визначено як цілями, так і тематикою навчання іншомовного спілкування. Він враховує сучасні тенденції розвитку шкільної іншомовної освіти (компетентнісний, комунікативний, діяльнісний, особистісно орієнтований, культурологічний підходи), метапредметні категорії, пов'язані з організаційними, інформаційно-пізнавальними, комунікативними, емоційно- ціннісними видами навчальної діяльності, спрямованими на засвоєння мовних аспектів спілкування і механізмів іншомовної комунікації в усному і писемному мовленні, на оволодіння особливостями комунікативної поведінки, прийнятої у країнах виучуваної мови, на дотримання соціокультурних норм використання стратегій, відповідно до ситуацій спілкування, що забезпечують успішність комунікативної взаємодії.

3. Особливості добору та використання методів, форм, засобів навчання відповідно до його умов. Цей чинник зумовлено тенденціями розвитку сучасної шкільної іншомовної освіти, серед яких постають: а) комунікативне спрямування процесу навчання; б) діяльнісна технологія навчання; в) особистісно орієнтована парадигма процесу навчання, його відповідність віковим особливостям учнів початкової школи; г) культурологічне спрямування навчальної діяльності. Визначені освітні технології повинні сприяти успішному оволодінню учнями навчальними діями, зорієнтованими на отримання іншомовного досвіду спілкування в усній та письмовій формах, який неможливий без засвоєння мовних одиниць і механізмів оперування ними в практичній іншомовній діяльності. Відтак, методи, форми, види навчання та засоби його здійснення повинні оптимально забезпечувати ефективність способів представлення та активізації дібраних мовних і мовленнєвих одиниць і уможливлювати здійснення об'єктивного контролю/самоконтролю навчальних досягнень учнів.

4. Особливості організації навчального процесу. Передбачено, що навчання організовано за принципом паралельного і взаємопов'язаного оволодіння учнями видами мовленнєвої діяльності. При цьому завдяки засобам іноземної мови відбувається ознайомлення із соціокультурними, соціолінгвістичними, лінгвокраїнознавчими аспектами культури країни, мова якої вивчається. У зв'язку із цим увесь процес навчання набуває форми діалогу культур (чужомовної та рідної), який здійснюється засобами іноземної мови. Такий підхід забезпечено спеціальними видами і формами іншомовної навчальної діяльності, серед яких визначальне місце належить комунікативним завданням, зокрема інтерактивним технологіям і навчально-мовленнєвим ситуаціям, які в освітній діяльності учнів набувають пріоритетних засобів навчання.

Особливості об'єктів, форм і видів контролю освітніх досягнень учнів. Цей чинник передбачає використання нового підходу до оцінювання іншомовних навчальних досягнень учнів. Увагу сконцентровано загалом на результатах навчання, зокрема на рівні сформованості мовних навичок і мовленнєвих умінь, а також на якості набутого загальнонавчального досвіду. При цьому, пріоритетними постають види і форми контролю не стільки рівня сформованості мовних (фонетичних, лексичних, граматичних) навичок учнів (хоча саме вони є об'єктами перевірки), скільки якості іншомовних умінь у чотирьох видах мовленнєвої діяльності: говорінні, аудіюванні, читанні, письмі. Водночас варто зазначити, що не залишається поза увагою загальнонавчальний досвід учнів, який дозволяє їм доцільно використовувати невербальні засоби спілкування, самостійно здійснювати діяльність для забезпечення власних потреб спілкування іноземною мовою в конкретних ситуаціях. Цей елемент набуває важливого значення в умовах компетентісно орієнтованого навчання, коли увага учня і вчителя повинна бути спрямованою на результати навчання як на об'єктивні показники дидактичної та методичної доцільності й ефективності моделювання освітнього процесу.

Очікувані результати навчання (за видами мовленнєвої діяльності)	Пропонований зміст		Види навчальної діяльності ³
	Лексичний інвентар	Граматичний інвентар	
Сприймання усної інформації Стежить за основним змістом розгорнутої дискусії, якщо мовлення чітке й нормативне. Визначає основний зміст простих коротких висловлень на знайомі теми, зокрема простого висловлення однієї людини, якщо мовлення чітке й нормативне. Виконує детальні інструкції. Розпізнає оголошення в аеропортах, на вокзалах, у літаках, автобусах і потягах, якщо мовлення чітке й нормативне, а сторонній шум мінімальний. Розпізнає основний зміст і окремі деталі оповідань або розповідей (напр., розповідь про канікули), якщо мовлення чітке й відносно повільне.	Я, моя родина та мої друзі (12 год.) Особисті дані на сторінці в соціальних мережах; риси характеру; види відносин між людьми у сім'ї, колі друзів, у школі Улюблені речі (12 год.) Особисті речі, матеріали; кольори, відтінки Види помешкань. Опис кімнати	Англійська мова Pronoun and determiner: possessive pronouns (<i>my, our, etc.</i>); independent possessive pronouns (<i>mine, ours, etc.</i>) Reflexive pronouns (<i>myself, themselves, etc.</i>) Relative pronouns <i>who, which, that</i> Articles <i>a/an</i> and <i>the</i> Quantifiers (<i>all, both, other, another</i>) Noun: possessive 's Countable / uncountable nouns Adverb: comparative and superlative forms of adverbs Clause: relative clauses with <i>that, who, which</i> First conditional Conjunction: <i>but, because, and, if, or, so, that, when, where, while</i>	Для розвитку комунікативних умінь –Ініціювання та підтримка бесіди, використовуючи відповідну мову для: демонстрації розуміння сказаного; прояву нерозуміння сказаного; прохання повторити сказане; прохання про уточнення. –Використання доцільних стратегій для компенсації таких прогалин у мовленні: звернення до співрозмовника з проханням допомоги у веденні бесіди. –Використання невербальних способів спілкування. –Використання відповідних
Сприймання письмового тексту Визначає зміст описів подій, почуттів та побажань в особистих листах, листівках для того, щоб регулярно спілкуватися з друзями. Розпізнає зміст стандартної кореспонденції та онлайн дописів зі сфери власних інтересів. Знаходить релевантну інформацію в матеріалі, пов'язаному із повсякденним	Спорт (12 год.) Види спорту, спортивних ігор та змагань; учасники спортивних подій Відпочинок та дозвілля (12 год.)		

життям, такому як: листи, брошури Виокремлює важливу інформацію у простих,	Види дитячих гуртків		синонімів.
---	----------------------	--	------------

³ Види навчальної діяльності для 7 класу представлено у додатку 3 «Орієнтири для оцінювання. 7 клас» та описано через види мовленнєвої діяльності

чітко структурованих рекламних оголошеннях у газетах та журналах, якщо в них не забагато аббревіатур. Розпізнає більшість фактичної інформації на знайомі теми, з якою він/ вона, ймовірно, стикається, якщо має достатньо часу для повторного читання. Визначає основний зміст стислих описів на інформаційних дошках (напр., у музейних експозиціях та на виставках). Розпізнає фабулу оповідань, простих новел із чіткою сюжетною лінією, за потреби користуючись словником, якщо мовні засоби належать до сфери повсякденного спілкування.	Їжа (12 год.) Види страв, способи приготування їжі Кіно (12 год.) Жанри фільмів Література (12 год.) літературні жанри Інтернет (12 год.) Сайти та соціальні мережі; користь та шкода інтернету	Modality: <i>must, mustn't, have to, don't have to</i> Gerund and Infinitive Verb: Present Continuous Past Simple Future Simple Present Perfect Verb patterns: gerunds and infinitives Present Simple Passive Past Simple Passive Німецька мова Adjektiv Adjektiv als Attribut Satz Konditionalsätze (wenn) und Temporalsätze (als, wenn) Substantiv Deklination: Ausnahmen Verb Hilfsverb werden. Futur I. Zahlwort Bruchzahlen	–Заохочення інших співрозмовників до бесіди; –Ведення бесіди, використовуючи міміку, жестами, зоровий контакт для підтримки вербального спілкування. <i>Для розвитку критичного мислення</i> –Визначення проблемних моментів у плануванні (наприклад, шкільної поїздки); –Дослідження можливих рішень певної проблеми і те, наскільки ці рішення ефективні.
Використання ефективних стратегій сприймання усної інформації та письмового тексту Визначає з контексту значення окремих невідомих слів та зміст речення в цілому за умови, що обговорювана тема знайома. Робить висновки або прогнози щодо змісту прочитаного тексту із заголовку. Здогадується про значення невідомих слів у письмовому тексті шляхом виявлення їх компонентів.	Україна та країна, мова якої вивчається (12 год.) Шкільна освіта в Україні Олімпійський рух в Україні Школа (12 год.) Шкільні предмети, види навчальної діяльності у школі, способи вивчення	Французська мова Adjectif. Les comparatifs de l'adjectif. Adverbe. Les comparatifs de l'adverbe. Pronom. Les pronoms COD et COI. Les	<i>Для розвитку креативності</i> –Розігрування ролей в драматичних видах діяльності (розігруванні ситуацій, театралізованих постановках); – Участь ігри чи

Усна взаємодія Вступає без підготовки в розмови на знайомі теми. Підтримує розмову або дискусію, окремі висловлення в яких іноді незрозумілі.	іноземних мов		розігрування ситуацій, заохочуючи однокласників та
--	---------------	--	--

Висловлює власні погляди й думки та запитує про погляди й думки співрозмовника, обговорюючи теми, що входять до сфери особистих інтересів. Просить співрозмовника/ співрозмовників висловитися щодо подальших дій. Орієнтується в типових ситуаціях або у таких, що незначною мірою виходять за межі стандартних, у крамниці, на пошті. Знаходить і передає просту фактичну інформацію. Запитує, як дістатися певного місця, та розуміє детальні пояснення. Дає пораду щодо простих запитань у межах своєї компетентності.		pronoms <i>en</i> et <i>y</i> Préposition. Les prépositions de temps. La restriction <i>ne...que</i> Verbe. Le présent de l'indicatif. Le futur simple. Le futur proche. L'imparfait. Le passé composé. Іспанська мова Adjetivo La concordancia del adjetivo con sustantivo Adverbio Adjetivo + mente, grados de comparación Oraciones condicionales El I tipo de oraciones condicionales Perífrasis verbales Deber+inf, ponerse a + inf., llegar a + inf., volver a + inf., dejar + inf. Preposición Con, sin, hacia, hasta y su uso Pronombre Modo Imperativo Afirmativo + Pronombres Los interrogativos Sustantivo Sustantivos compuestos	використовуючи оригінальність та уяву; – Створення публікації (постера, веб-сторінки тощо), користуючись власними творчими ідеями; – Участь у групових навчальних проєктах, висловлюючи власні ідеї. <i>Для розвитку навичок співпраці</i>
Письмова взаємодія Пише прості листи та електронні повідомлення фактологічного характеру, наприклад, запитує інформацію, надає її чи просить про підтвердження. Пише прості заявки з обмеженою кількістю уточнювальних деталей. Записує телефонні повідомлення, що складаються з кількох пунктів, якщо співрозмовник диктує їх чітко, з розумінням ставлячись до його/ її рівня володіння мовою.			– Участь у бесіді, висловлюючи доцільні пропозиції відповідно до теми і контексту бесіди; – Аналіз виконаного завдання щодо того, що зроблено успішно. <i>Для розвитку умінь навчитися впродовж життя</i> – Використання записника із лексичним матеріалом (паперового чи цифрового).

Онлайн взаємодія Ініціює, підтримує та завершує прості онлайн дискусії на знайомі теми, хоча подекуди робить паузи під час спілкування в режимі реального часу. Розміщує прості дописи на знайомі теми під			–Розпізнавання та використання ключових граматичних понять і
--	--	--	---

час онлайн-дискусій, які стосуються сфери особистих інтересів, за можливості завчасно готує текст і використовує онлайн інструменти (напр., словники) для заповнення прогалин у знанні мови та для перевірки правильності написаного. Виконує інструкції і ставить запитання або просить роз'яснення, щоб виконати спільне завдання онлайн.		Verbo Verbos con alternancia vocálica (volver, poder, contar, dormir, volar, encontrar, doler) El uso de los tiempos verbales (aprendidos antes) Modo Imperativo Afirmativo (verbos regulares, irregulares y reflexivos) Voz pasiva (ser + participio pasado)	концепції. – Виконання навчальних проєктів, використовуючи корисні ресурси для навчання (онлайн і в бібліотеці). – Використання навчальних словників (переклад і тлумачний), а також інших додаткових ресурсів для збагачення словникового запасу. – Створення нотаток/записів у ході прослухування/читання текстів.
Використання ефективних стратегій здійснення взаємодії (усної, письмової та онлайн) Ініціює, підтримує та закінчує просту розмову на знайомі теми, пов'язані з особистими інтересами. Використовує власний мовленнєвий досвід та комунікативні стратегії, щоб підтримувати розмову чи дискусію. Запрошує співрозмовника/ співрозмовників до спілкування. Запитує про додаткові деталі та просить роз'яснення у співрозмовників, щоб підтримувати розмову. Просить співрозмовника уточнити, деталізувати щойно висловлену думку.			<i>Для емоційного розвитку</i> – Обговорення того, що викликає різні емоції. – Формулювання у ході бесіди відповідного реагування на похвалу і критику. – Обговорення власних емоцій та вибір найкращих стратегій управління емоціями.

Усне висловлювання власних думок, почуттів, ставлення та позиції Описує, використовуючи прості мовні засоби, різноманітні знайомі предмети, що входять до сфери особистих інтересів. Подає просту фактологічну інформацію на знайомі теми, якщо може заздалегідь			– Обговорення того, як життєві емоції впливають на емоції, пов'язані з
--	--	--	--

підготуватися. Висловлює власну думку щодо питань, пов'язаних із повсякденним життям, використовуючи прості вирази . Відповідає на уточнювальні запитання, але може попросити повторити, якщо темп мовлення був швидким.			навчанням.
Висловлювання своїх думок, почуттів, ставлення та позиції письмово Пише прості, детальні повідомлення на низку знайомих тем, що входять до сфери особистих інтересів. Розповідає про свій досвід, описує почуття і реакції у формі простого зв'язного тексту. Пише дуже короткі доповіді у стандартному спрощеному форматі, використовуючи фотографії та короткі текстові блоки, повідомляє поточну фактичну інформацію й аргументує свої дії.			<i>Для розвитку соціальної відповідальності</i> – Участь у колективній діяльності школи (наприклад, збір коштів для соціально важливих справ). – Участь у навчальних проєктах, виявляючи повагу до культурного розмаїття, без упереджень чи дискримінаційних поглядів.
Використання ефективних стратегій побудови усного та письмового висловлювань Репетирує та випробовує нові фрази та вирази, ініціюючи зворотний зв'язок. Виправляє помилки у вживанні часових форм, які призводять до непорозумінь, якщо співрозмовник вказує на проблему. Використовує іншу тактику у побудові висловлювання для уникнення непорозумінь.			– Обговорення глобальних проблем (міграція, глобальне потепління, порушення прав людини, пандемії та ін.) – Обговорення того, як особисті звички та поведінка мають вплив на інших та на навколишнє середовище.

Орієнтири для оцінювання

7 клас

Види мовленнєвої діяльності	Маркери для оцінювання	Дескриптори
Сприймання усної інформації	Типові тексти	Бесіди (інформативні чи розповідного характеру), оголошення, інструкції, повідомлення та короткі історії)
	Типовий зміст	Тематика, пов'язана з повсякденними об'єктами чи явищами, потребами та інтересами учнів.
	Параметри мовлення	Говорять зрозуміло в дещо повільному темпі, з повторами для довших за обсягом текстів та візуальною чи контекстною підтримкою
	Рівень мови	Лексичний запас і структури на рівні A2+
	Кількісні показники	120-150 слів за 2 хвилини
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Розмова про приготування їжі Розмови про пригоди на канікулах Короткі бесіди з запитом інформації щодо місця розташування Розмова про похід в кіно Запрошення до кінотеатру Розмова про пікнік на день народження Розмова про види діяльності у вільний час Обговорення хобі Розмова про різні мови Короткі бесіди про здоров'я, поради Прослуховування оголошень, розмов та інтерв'ю в межах зазначених тематик
Сприймання письмового тексту	Типові тексти	Короткі, друковані чи електронні тексти - статті, інструкції, назви, вивіски, меню, повідомлення, записки, знаки, меню на комп'ютері чи смартфоні,

		тексти пісень.
	Типовий зміст	Тематика, пов'язана з повсякденними об'єктами чи явищами, потребами та інтересами учнів.

	Рівень мови	Граматичні структури і лексика визначені Програмою на рівні A2+
	Кількісні показники	Від 200 до 250 слів
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Опис власного дому Опис ідеальної школи Читання художніх текстів відповідно до тематики визначеної Програмою
Усна взаємодія та продукування	Загальна характеристика	Базова взаємодія на відому учням тематику Використовують запас слів, фраз, речень для коротких обмінів інформацією, потребують допомоги для підтримання бесіди на рівні логічного викладу.
	Взаємодія та контекст	Учні 7 класу можуть спілкуватися і взаємодіяти послуговуючись достатнім рядом відомих тем, якщо вчитель чи співрозмовник спілкується повільно і готовий допомогти.
	Параметри мовлення	Учні 7 класу здатні доносити зміст до співрозмовника усвідомлено шляхом коротких обмінів інформацією, спілкуючись на відому тематику. Їм потрібна допомога, якщо спілкування виходить за межі короткої бесіди. Інколи учні зупиняють мовлення для пошуку відповідної лексики, а частіше - для виправлення власних помилок.
	Лексика і граматики	Граматичні структури і лексика визначені Програмою на рівні A2+
	Вимова	Учні 7 класу вимовляють звуки і виявляють риси зв'язного мовлення на рівні змісту та логічного викладу у всіх відомих для рівня A2 словах, фразах, аби чітко донести л сказаного до співрозмовника.
	Стратегії взаємодії	Учні 7 класу коротко обмінюються інформацією, задають відповідні запитання для уточнення інформації у співрозмовника, а також використовують стратегії зворотнього зв'язку.

	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Бесіда про погоду Бесіда про перегляд спортивних ігор або змагань Розмови про телешоу Короткі бесіди з запитом інформації щодо місця розташування Розмова про похід в кіно Запрошення до кінотеатру Розмова про пікнік на день народження
--	--	---

		Розмова про види діяльності у вільний час Обговорення хобі Розмова про різні мови Короткі бесіди про здоров'я, поради Бесіди про музику і музичні інструменти
Письмова/Онлайн взаємодія та продукування	Загальна характеристика	Учні 7 класу здатні за умови ситуативних інструкцій написати короткі фактажі чи художні тексти на знайомі теми, послуговуючись достатнім спектром мови на рівні речень, додаючи відповідні слова та фрази.
	Лексика, граматика	Учні 7 класу використовують лексику, граматику та функції мови на рівні A2+ для донесення змісту відомої їм тематики.
	Кількісні показники	Від 70 до 100 слів
	Типові тексти	Учні здатні писати, друкувати чи набирати електронні тексти таких типів, як блоги, біографії, анкети, прості огляди, прості історії.
	Орієнтовні зразки типових завдань для контролю та оцінювання	Написання електронного листа Написання статті Створення власного квесту Написання історії Написання рецептів Написання біографії

Орієнтовні параметри
для оцінювання навчально-пізнавальних досягнень учнів

Уміння	Клас				
	5	6	7	8	9
Сприймання на слух (Аудіювання)	Обсяг прослуханого у запису матеріалу (у межах)				
	2-3 хв	2-3 хв	3-4 хв	3-4 хв	3-4 хв
Зорове сприймання (Читання)	Обсяг одного тексту в словах (у межах)				
	150-200	200-250	250-300	300-350	300-350
Усна взаємодія (Діалог)	Висловлення кожного у репліках, правильно оформлених у мовному відношенні (у межах)				
	6	6	7	7	8
Усне продукування (Монолог)	Обсяг висловлення у реченнях (у межах)				
	6-8	8-9	9-10	10-11	11-12
Писемне продукування (Письмо)	Обсяг письмового повідомлення у словах (у межах)				
	80-90	90-100	100-110	110-130	130-150

Ці параметри стосуються лише оцінювання і не слугують основними орієнтирами в навчанні.

Прикінцева частина

Основними засобами навчання є підручники, рекомендовані/допущені МОН України до використання у шкільній практиці. Крім них, за дидактичних потреб учитель може долучати до своєї роботи іншу навчальну літературу, електронні засоби та ілюстративні матеріали, які сприяють досягненню визначених цілей. Усі засоби доцільно застосовувати комплексно, забезпечуючи так взаємопов'язане і паралельне навчання усіх видів мовленнєвої діяльності. Для цього використовується відповідна система вправ і завдань, яка забезпечує збалансоване формування в учнів навичок і умінь в усному (аудіювання, говоріння) та писемному (читання, письмо) мовленні. Відповідно до комунікативного та діяльнісного підходів, значну увагу доцільно приділити використанню інтерактивних видів мовленнєвої діяльності (моделювання навчально-мовленнєвих ситуацій, рольові ігри, проєктна робота тощо), потенційні можливості яких допоможуть якомога краще наблизити процес навчання іншомовного спілкування до реальних умов життєдіяльності в сучасному світовому просторі.

Тексти для читання та аудіювання варто будувати на автентичному мовному матеріалі та містити актуальну тематичну інформацію, що послужить підґрунтям для організації іншомовного спілкування в усному та писемному мовленні.

Об'єктами оцінювання навчальних досягнень учнів є уміння, визначені в межах кожної компетентності. Їх детальні характеристики окреслено дескрипторами. Для кожного класу представлено показники сформованості умінь відповідно до видів мовленнєвої діяльності, які є орієнтирами для роботи вчителя.

Оскільки вивчення іноземних мов носить інтегрований характер, то звертаємо увагу, що вищезазначений матеріал в тому чи іншому вигляді може застосовуватися упродовж усього періоду навчання. Теми комунікативних ситуацій можуть інтегруватися та послідовність їх викладання визначається педагогом.